

Олександр ПАВЛЮКНаціональний університет оборони України
(Київ, Україна)ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6520-0797>Електронна пошта: mil-iv@ukr.net**Олег КОТИЛЕВСЬКИЙ**Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

(Львів, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1135-566X>Електронна пошта: ollegok@gmail.com**ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ТА ВЕДЕННЯ
РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ ВІЙНИ НА СХОДІ УКРАЇНИ
(2014–2022 рр.)**

Стаття присвячена дослідженню трансформації механізмів розв'язання та ведення російською федерацією війни на сході України у 2014–2022 роках. На основі аналізу наукових публікацій, відкритих джерел, нормативно-правових документів, інформаційно-аналітичних матеріалів та фактологічних даних здійснено комплексний аналіз еволюції політичних, інформаційних, дипломатичних, правових, економічних та військових механізмів російської агресії проти України. Обґрунтовано, що упродовж 2014–2022 рр. механізми російської агресії зазнавали постійної адаптації відповідно до змін воєнно-політичної обстановки, міжнародної реакції та результатів воєнних дій. Виявлено основні тенденції їх трансформації, зокрема перехід від прихованих до більш відкритих форм агресії, посилення взаємозв'язку політичних, інформаційних, дипломатичних, правових, економічних і військових механізмів, інституціоналізацію російського контролю над тимчасово окупованими територіями та поступове перетворення механізмів локальної гібридної війни на механізми підготовки широкомасштабної міждержавної війни. Встановлено, що досвід ведення війни на сході України став підґрунтям для підготовки російською федерацією широкомасштабної агресії проти України у 2022 році. Зроблено висновок, що трансформація механізмів розв'язання та ведення війни російською федерацією відображала прагнення російського керівництва поєднати політичні, інформаційні, економічні та військові інструменти для досягнення стратегічних цілей щодо України.

Ключові слова: російсько-українська війна, збройна агресія російської федерації проти України, війна на сході України, гібридна війна, механізми війни, «ДНР», «ЛНР», незаконні збройні формування, Мінські домовленості.

Постановка проблеми. Російська агресія проти України, що розпочалася у 2014 р., стала одним із найбільш масштабних воєнно-політичних конфліктів у Європі після завершення Холодної війни (Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 61). Її характерною особливістю стало комплексне поєднання політичних, інформаційних, економічних, спеціальних та військових механізмів впливу, спрямованих на дестабілізацію внутрішньої ситуації в Україні, підрив системи державного управління, формування контрольованих російською федерацією квазіутворень та створення

умов для тривалого воєнного протистояння на сході держави. У подальшому ці механізми зазнавали постійної трансформації відповідно до змін воєнно-політичної обстановки, міжнародної реакції та результатів воєнних дій (Бенчук, В. & Трофимович, В. 2021, с. 9–18).

Водночас значна частина наукових досліджень зосереджується переважно на окремих аспектах російської агресії – політичних, інформаційних або військових – без комплексного аналізу трансформації механізмів розв'язання та ведення війни упродовж 2014–2022 років. Недостатньо дослі-

дженими залишаються питання взаємозв'язку між різними формами російського впливу, їх адаптації до умов конфлікту, а також ролі війни на сході України як етапу підготовки російської федерації до широкомасштабної агресії проти України у 2022 році.

У зв'язку з цим комплексне дослідження трансформації механізмів розв'язання та ведення російською федерацією війни на сході України є важливим як для воєнно-історичної науки, так і для подальшого осмислення особливостей сучасних міждержавних конфліктів і вироблення підходів до протидії багаторівневій агресії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика російської агресії проти України та війни на сході держави знайшла широке відображення у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі. Значна частина досліджень присвячена аналізу феномена так званої гібридної війни, особливостей її підготовки, розв'язання та ведення. Серед найбільш відомих праць цього напрямку варто відзначити дослідження М. Кофмана та співавторів (Kofman, M., *et al.* 2017), а також монографію «Світова гібридна війна: український фронт» за редакцією В. Горбуліна (Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017), у яких розкрито характерні риси російської стратегії щодо України та особливості поєднання політичних, інформаційних і військових інструментів впливу.

Окрему групу становлять праці, присвячені політичним та інформаційним механізмам російської агресії. У роботах В. Бенчука й В. Трофимовича (Бенчук, В. & Трофимович, В. 2021), Г. Петришина (Петришин, Г. 2025), а також у низці аналітичних досліджень (Баровська, А. (заг. ред.). 2016; Флурі, Ф. & Бадрак, В. 2017; Черниш, В. & Вороніна, В. 2020) проаналізовано вплив російської пропаганди, інформаційних операцій та політичних технологій на формування передумов конфлікту й підтримання сепаратистських настроїв на сході України.

Важливе місце в історіографії займають дослідження військових аспектів конфлікту. Різні сторони діяльності незаконних збройних формувань, приватної військової компанії «Вагнер», роль регулярних підрозділів збройних сил російської федерації, а також перебіг окремих військових операцій висвітлено у працях О. Онищука (Онищук, О. 2024), О. Павлюка (Павлюк, О. 2025), О. Андрощука (Андрощук, О. 2021), колективних монографіях і науково-публіцистичних виданнях, таких як «Приватна військова компанія “Вагнер”»: від створення до сьогодення» (Коваль, М. В. (заг.

ред.). 2023), «Воєнні аспекти протидії “гібридній” агресії: досвід України» (Сиротенко, А. М. (заг. ред.). 2020), «Біла книга антитерористичної операції на Сході України (2014–2016)» (Руснак, І. (заг. ред.). 2017).

Окремі аспекти правового, дипломатичного та економічного забезпечення російської агресії розглянуто у працях Є. Аничкіна (Аничкин, Е. 2023), В. Ястребової (Ястребова, В. 2024), а також у низці аналітичних матеріалів, присвячених Мінському переговорному процесу, функціонуванню окупаційних адміністрацій і формуванню квазідержавних утворень на тимчасово окупованих територіях України.

Водночас аналіз наявної наукової літератури свідчить, що проблематика трансформації взаємозв'язаних політичних, інформаційних, дипломатичних, правових, економічних та військових механізмів розв'язання і ведення російською федерацією війни на сході України у 2014–2022 рр. не стала предметом комплексного воєнно-історичного дослідження, що й зумовлює актуальність обраної теми статті.

Метою статті є визначення механізмів розв'язання та ведення російською федерацією війни на сході України, встановлення особливостей їх трансформації та виявлення основних тенденцій розвитку у 2014–2022 роках.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Після Революції гідності та втечі В. Януковича у лютому 2014 р. (Кузьо, Т. 2018, с. 321) Російська Федерація активізувала комплекс *політичних механізмів*, спрямованих на дестабілізацію внутрішньополітичної ситуації в Україні та створення передумов для подальшого втручання у її внутрішні справи. Важливу роль при цьому відіграла концепція «русского мира», яку російське керівництво використовувало як ідеологічну основу для обґрунтування особливих прав російської федерації на вплив у пострадянському просторі та втручання у справи сусідніх держав під приводом «захисту російськомовного населення» (Баровська, А. (заг. ред.). 2016, с. 32; Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 137–138; Kofman, M., *et al.* 2017, р. 34).

Невід'ємною складовою політичного впливу стали *інформаційні механізми*. Російські державні медіа, інформаційні ресурси та мережі проросійських організацій здійснювали масштабну інформаційно-пропагандистську кампанію. Мета її полягала у делегітимізації нової української влади, формуванні образу України як «неспроможної держави», поширенні тез про «державний переворот», «утиски російськомовного насе-

лення» та «загрозу радикального націоналізму» (Петришин, Г. 2025, с. 120–121; Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 43). Таким чином інформаційний вплив створював сприятливе середовище для політичної мобілізації проросійських сил та формування сепаратистських настроїв у східних регіонах України.

Політичні та інформаційні механізми доповнювалися *дипломатичними* інструментами. Російська федерація послідовно просувала на міжнародній арені тезу про нібито внутрішньоукраїнський характер конфлікту, заперечуючи власну участь у його організації та розвитку. Російське керівництво намагалося представити події на сході України як наслідок внутрішньополітичної кризи, використовуючи міжнародні організації та дипломатичні канали для зменшення міжнародного тиску та стримування консолідованої реакції західних держав (Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 44, 276–278).

Важливу роль у розв'язанні війни відігравали *правові механізми*. Захоплення адміністративних будівель, проведення так званих референдумів, проголошення «республік» («Русская весна» в документах... 2014; Государственные акты ЛНР. 2014; Про Заяву Верховної Ради України... 2015) та формування органів влади й квазіправових інститутів використовувалося для створення видимості легітимності політичних процесів на окупованій частині Донбасу. У такий спосіб російська федерація прагнула приховати власну роль у розв'язанні війни та сформуванню підґрунтя для подальших політичних і дипломатичних маніпуляцій (Шинкаренко, О. 2014, с. 160; Аничкин, Е. & Маньковский, И. & Колпакова, Ю. 2023, с. 46–50).

Одночасно застосовувалися *економічні механізми* впливу. Росія використовувала економічні зв'язки окремих регіонів України із російським ринком, підтримувала функціонування підконтрольних структур на окупованих територіях та створювала передумови для їх поступової економічної інтеграції з російською федерацією (Ястребова, В. 2024, с. 132–133). Економічний чинник забезпечував функціонування створених квазідержавних утворень і водночас виступав одним із засобів послаблення економічної стійкості України.

Зазначені механізми не застосовувалися ізольовано. Політична дестабілізація супроводжувалася інформаційною підтримкою, дипломатичним прикриттям, правовим обґрунтуванням та економічним забезпеченням підконтрольних

російській федерації структур. Комплексне їх використання створило умови для переходу від прихованих форм впливу до активної фази війни на сході України, у межах якої ключову роль почали відігравати військові механізми агресії (Rácz, A. 2015, p. 43).

Перехід від розв'язання війни до її безпосереднього ведення супроводжувався активним застосуванням російською федерацією комплексу взаємопов'язаних *військових механізмів*. Їх характерною особливістю стало поєднання діяльності російських спеціальних служб, незаконних збройних формувань, місцевих колабораційних структур, найманців та прихованого застосування регулярних підрозділів збройних сил російської федерації. Такий підхід давав змогу одночасно підтримувати тезу про «внутрішній конфлікт» та здійснювати реальний контроль над перебігом воєнних дій на сході України (Kofman, M., et al. 2017, p. 34, 39; Онищук, О. 2024, с. 68–72; Європейський суд з прав людини... 2023).

На початковому етапі ключову роль відігравали *спеціальні механізми*, реалізація яких поклядалася на російські спецслужби та підконтрольні їм диверсійні групи. Саме вони координували захоплення адміністративних будівель, організували збройні виступи, формували органи окупаційної влади та створювали незаконні збройні формування. Важливою складовою їх діяльності стало залучення місцевих колаборантів, кримінальних елементів і проросійських активістів до формування первинної бази збройного опору українській владі (Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 266–267, 270–275; Руснак, І. (заг. ред.). 2017, с. 20, 22, 27; “Я нажал спусковой крючок войны”... 2023).

Водночас російська федерація розгорнула систему матеріально-технічного забезпечення місцевих незаконних збройних формувань. Через неконтрольовану ділянку українсько-російського державного кордону так звані гуманітарні конвої з росії постачали озброєння, боєприпаси, військову техніку, засоби зв'язку та матеріальні ресурси. Окрім того, росія направляла на окуповані території кадрових військовослужбовців, військових радників, інструкторів і найманців, які забезпечували підготовку особового складу та підвищення боєздатності створених формувань (Грабська, А. 2014).

Одним із ключових військових механізмів стало формування незаконних збройних формувань «ДНР» і «ЛНР». Формально позиціонуючись як місцеві сили самооборони, фактично вони діяли

в єдиній системі управління, матеріально-технічного забезпечення та оперативного планування, яку координувала російська федерація. Саме через ці структури забезпечувалося поєднання політичних цілей із воєнними способами їх реалізації (Павлюк, О. 2025, с. 61–65).

Із загостренням воєнних дій відбувалася подальша трансформація механізмів ведення війни. Якщо на початку агресії основний акцент робився на застосуванні нерегулярних формувань і прихованих форм втручання, то вже влітку 2014 р. російська федерація дедалі активніше почала залучати регулярні підрозділи своїх збройних сил (Коваль, М. В. (заг. ред.). 2023, с. 21–25; Опублікована база даних... 2016; Про Заяву Верховної Ради України... 2015). Найбільш виразно це проявилось під Іловайськом (Стек, Л. 2015; Іловайськ. 10 років... 2024; Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 270), а згодом і під час боїв за Дебальцево (Роковини Дебальцево... 2016; Андрощук, О. 2021), коли втручання регулярних російських військ стало одним із визначальних чинників зміни оперативної обстановки (Рябих, В. 2021).

Важливою особливістю військових механізмів гібридної війни стало їх тісне поєднання з інформаційними, дипломатичними та правовими механізмами. Воєнні дії супроводжувалися інформаційними кампаніями щодо «громадянського конфлікту», дипломатичним запереченням участі російської федерації у війні та правовими спробами легітимізувати діяльність підконтрольних квазідержавних утворень (Стецюк, О. 2023; Петришин, Г. 2025, с. 120–121). Це давало російському керівництву можливість поєднувати застосування сили із політичним маневруванням на міжнародній арені.

Таким чином, у 2014–2015 рр. російська федерація сформувала систему військових механізмів ведення гібридної війни, основу якої становило поєднання діяльності спецслужб, незаконних збройних формувань, найманців та регулярних військ. Їх застосування забезпечувалося політичними, інформаційними, дипломатичними, правовими та економічними механізмами, що давало росії змогу реалізовувати власні стратегічні цілі та водночас приховувати справжній характер агресії (Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 20, 27, 266–267).

Після завершення активних бойових дій 2014–2015 рр. та підписання Мінських домовленостей (Комплекс мер по виконанню... 2015) російська федерація перейшла до трансформації механізмів ведення війни на сході України: від дестабіліза-

ції внутрішньої ситуації, підтримки незаконних збройних формувань і прихованого застосування регулярних військ до формування моделі контрольованого тривалого конфлікту, спрямованого на політичне, економічне та воєнне виснаження України (Сиротенко, А. М. (заг. ред.). 2020, с. 52).

Трансформація торкнулася насамперед *політичних механізмів*. На зміну спробам дестабілізації окремих регіонів України прийшла політика інституціоналізації створених окупаційних утворень. Російська федерація забезпечувала функціонування підконтрольних адміністрацій, формування органів управління, силових структур та політичних інститутів так званих ДНР/ЛНР, поступово перетворюючи їх на інструмент довгострокового впливу на Україну (Черниш, В. & Вороніна, В. 2020, с. 21–23, 41; Аничкин, Е., Маньковский, И. & Колпакова, Ю. 2023, с. 47–50; Аничкин, Е. 2023, с. 190).

Одночасно відбувалася трансформація *інформаційних* механізмів. Якщо у 2014 р. основним завданням російської пропаганди було виправдання розв'язання конфлікту та мобілізація проросійських сил, то у наступні роки акцент було перенесено на підтримання наративів про «громадянську війну», дискредитацію української державності та формування у міжнародній спільноті уявлення про необхідність політичних поступок з боку України як передумови врегулювання конфлікту (Баровська, А. (заг. ред.). 2016, с. 32).

Суттєво розширилася роль *дипломатичних механізмів*. Мінський переговорний процес і діяльність у межах Нормандського формату російська федерація використовувала не лише як інструменти врегулювання конфлікту, а й як засоби політичного впливу на Україну. Російське керівництво прагнуло закріпити власне трактування причин війни, нав'язати Україні прямиї діалог із підконтрольними росії квазідержавними утвореннями та забезпечити їх політичну легітимацію (Про особливий порядок... 2014; Меморандум об исполненні положень... 2014; Про створення необхідних умов... 2017; Флурі, Ф. & Бадрак, В. 2017, с. 30–31; Кучеренко, М. 2024).

Подальшого розвитку набули *правові механізми*. Російська федерація здійснювала поетапну інтеграцію тимчасово окупованих територій до власного правового простору. Важливими складовими цього процесу стали створення системи законодавства «республік», визнання документів, виданих окупаційними адміністраціями, масова паспортизація населення окупованих територій

та поступове поширення російського законодавства на окремі сфери суспільного життя (Аничкин, Е. 2023, с. 188–193). Кульмінацією цього процесу стало визнання російською федерацією так званих ДНР/ЛНР у лютому 2022 року (Котилевський, О. О. 2024, с. 74–75; Указ Президента Российской Федерации от 21.02.2022 г. № 71... 2022; Указ Президента Российской Федерации от 21.02.2022 г. № 72... 2022).

Важливе місце посідали *економічні механізми*. Російська федерація забезпечувала фінансування окупаційних адміністрацій, підтримувала функціонування промислових підприємств на окупованих територіях, здійснювала інтеграцію їх фінансової системи до російського економічного простору та використовувала економічний чинник як один із засобів підтримання контролю над регіоном (Черниш, В. & Вороніна, В. 2020, с. 21–23). Разом з тим росія здійснювала економічний та енергетичний тиск на Україну (Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 283–286, 288, 294–295).

Трансформація військових механізмів проявилася у переході від активних воєнних дій до моделі позиційного протистояння низької та середньої інтенсивності. Російська федерація зберігала можливість прихованого застосування регулярних військ, водночас підтримуючи боездатність збройних формувань «ДНР/ЛНР» через підготовку кадрів, постачання озброєння та координацію діяльності їх органів військового управління. Такий підхід давав змогу підтримувати постійну напруженість на лінії зіткнення та зберігати потенціал для швидкої ескалації конфлікту (Горбулін, В. П. (заг. ред.). 2017, с. 267–269; Черниш, В. & Вороніна, В. 2020, с. 21–23; Постановление Совета Федерации... 2022).

Таким чином, у 2015–2022 рр. відбулася комплексна трансформація механізмів російської агресії. Якщо у 2014 р. вони були спрямовані переважно на розв'язання війни та створення умов для дестабілізації України, то у подальшому їх головним завданням стало підтримання контрольованого конфлікту, інституціоналізація російського впливу на окупованих територіях та підготовка до подальшого розширення масштабів агресії.

Проведений аналіз дає підстави визначити низку основних тенденцій трансформації механізмів російської агресії проти України у 2014–2022 роках.

1. Поступовий перехід від прихованих до дедалі більш відкритих форм реалізації російської агресії. Якщо у 2014 р. російська федерація переважно використовувала механізми непря-

мого впливу та заперечувала власну участь у конфлікті, то у подальшому відбувалося послідовне розширення ролі офіційних державних інститутів у реалізації політики щодо України.

2. Посилення інтеграції та взаємозалежності політичних, інформаційних, дипломатичних, правових, економічних і військових механізмів агресії. Упродовж досліджуваного періоду вони дедалі більше функціонували як складові єдиної системи досягнення стратегічних цілей російської федерації.
3. Посилення інституціоналізації російського контролю над тимчасово окупованими територіями. Цей процес проявлявся у поступовій інтеграції створених квазідержавних утворень до політичного, правового, економічного та інформаційного простору російської федерації.
4. Трансформація характеру воєнного протистояння від активної фази маневрених воєнних дій до моделі контрольованого позиційного конфлікту. Такий формат давав росії змогу підтримувати постійну напруженість, виснажувати ресурси України та зберігати можливість керованої ескалації залежно від змін воєнно-політичної обстановки.
5. Поступове перетворення локальної гібридної війни на широкомасштабну міждержавну війну. Нарощування військової присутності поблизу кордонів України, поглиблення інтеграції окупованих територій до російського простору, посилення політичного та інформаційного тиску свідчили про зміну масштабу стратегічних цілей російської федерації та підготовку до нового етапу агресії.

Отже, трансформація механізмів російської агресії у 2014–2022 рр. відображала поступовий перехід від дестабілізації окремих регіонів України до реалізації довгострокової стратегії, спрямованої на підрив української державності та створення передумов для відкритої широкомасштабної війни.

Висновки. Таким чином, встановлено, що у 2014–2022 рр. російська федерація застосувала комплекс взаємопов'язаних політичних, інформаційних, дипломатичних, правових, економічних та військових механізмів розв'язання та ведення війни на сході України. Їх застосування мало системний характер і спрямовувалося на досягнення єдиної стратегічної мети – встановлення контролю над частиною території України, послаблення української державності та збере-

ження можливостей впливу на внутрішньополітичний і зовнішньополітичний курс держави.

Доведено, що на початку російської агресії визначальну роль відігравали політичні, інформаційні, дипломатичні, правові та економічні механізми, що створили передумови для дестабілізації ситуації на сході України та переходу до воєнної фази конфлікту. Військові механізми при цьому виступали не ізольованим інструментом, а складовою більш широкої системи впливу, що забезпечувала реалізацію політичних цілей російської федерації.

У 2015–2022 рр. відбулася поступова трансформація механізмів російської агресії: перехід від переважно прихованих форм втручання та дестабілізації до формування інституціоналізованої системи контролю над тимчасово окупованими територіями, підтримання контрольованого воєнного конфлікту та підготовки умов для подальшого розширення масштабів агресії.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що так звана гібридна війна не була самостійною формою досягнення цілей російської федерації, а виступала одним із етапів реалізації її довгострокової стратегії щодо України. Трансформація механізмів агресії у 2014–2022 рр. забезпечила створення політичних, правових, економічних та військових передумов для переходу до відкритої широкомасштабної війни у лютому 2022 року.

Отже, досвід російської агресії проти України засвідчив, що сучасні міждержавні конфлікти характеризуються комплексним поєднанням різноманітних механізмів впливу, а ефективність їх застосування значною мірою визначається здатністю держави інтегрувати політичні, інформаційні, дипломатичні, правові, економічні та військові інструменти в єдину систему досягнення стратегічних цілей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Kofman, M., Migacheva, K., Nichiporuk, B., Radin, A., Tkacheva, O. & Oberholtzer, J. (2017). *Lessons from Russia's Operations in Crimea and Eastern Ukraine*. CA: RAND Corporation, 128 p.

Rącz, A. (2015). *Russia's Hybrid War in Ukraine: Breaking the Enemy's Ability to Resist*. Helsinki : The Finnish Institute of International Affairs, 104 p.

Андрощук, О. В. (2021). Дебальцевська операція 2015. (Ред. В. А. Смолій). *Енциклопедія історії України* (Дод. том. Кн. 1). К. : «Наукова думка», с. 191–195.

Аничкин, Е. С. (2023). Системы законодательства Донецкой Народной Республики и Луганской Народной Республики от самопровозглашения до принятия в Российскую Федерацию: этапы и основные черты развития. *Вестник Томского государственного университета*. № 494, с. 187–197.

Аничкин, Е. С., Маньковский, И. Ю. & Колпакова, Ю. И. (2023). Становление и развитие высших органов государственной власти Донецкой Народной Республики и Луганской Народной Республики от самопровозглашения до принятия в Российскую Федерацию. *Law Enforcement Review*. Т. 7. № 3, с. 45–54.

Баровська, А. (заг. ред.). (2016). *Інформаційні виклики гібридної війни: контент, канали, механізми протидії*. К. : НІСД, 109 с.

Бенчук, В. & Трофимович, В. (2021). Технологія гібридної війни Росії проти України (на прикладі Донеччини). *Військово-науковий вісник*. Вип. 36, с. 3–26. <https://doi.org/10.33577/2313-5603.36.2021.3-26>

Горбулін, В. П. (заг. ред.). (2017). *Світова гібридна війна: український фронт*. К. : НІСД, 496 с.

Государственные акты ЛНР. (2014). URL: <https://lugansk-ig-ua.livejournal.com/177285.html> [дата зверн.: 29.03.2026].

Грабська, А. (2014). ЄС засудив другий російський «гуманітарний конвой». URL: <https://tinyurl.com/2b9km547> [дата зверн.: 04.04.2026].

Європейський суд з прав людини визнав дату початку контролю РФ на окупованому Донбасі. (2023). URL: <https://tinyurl.com/295vn54s> [дата зверн.: 14.04.2026].

Іловайськ. 10 років. Символ «підступності та віроломності» Росії: факти. (2024). URL: <https://tinyurl.com/5n95zc4e> [дата зверн.: 20.04.2026].

Коваль, М. В. (заг. ред.). (2023). *Приватна військова компанія “Вагнер”: від створення до сьогодні*. К. : НУОУ, 136 с.

Комплекс мер по выполнению Минских соглашений, согласованный Трёхсторонней контактной группой на саммите в Минске 12 февраля 2015. (2015). URL: <https://www.osce.org/ru/node/140156> [дата зверн.: 17.04.2026].

Котилевський, О. О. (2024). Заходи Російської Федерації з підриву державного суверенітету України напередодні широкомасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року. *Воєнна історія України: історична ретроспектива : Збірник матеріалів міжвузівського науково-практичного семінару*. Київ, Україна, 31 жовтня 2024 р. Київ : НУОУ, с. 74–77.

Кузьо, Т. (2018). *Війна Путіна проти України. Революція, націоналізм і криміналітет*: пер. з англ. А. Павлишина. К. : Дух і Літера, 560 с.

Кучеренко, М. (2024). Від Мінська до Стамбула. Чи вивчила Україна урок Мінського протоколу щодо переговорів із Росією. URL: <https://tinyurl.com/4e85zywb> [дата зверн.: 08.05.2026].

Меморандум об исполнении положений Протокола по итогам консультаций Трехсторонней контактной группы относительно шагов, направленных на имплементацию Мирного плана Президента Украины П. Порошенко и инициатив Президента России В. Путина от 19 сентября 2014 года. (2014). URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/1/123807.pdf> [дата зверн.: 10.05.2026].

Онищук, О. С. (2024). Участь приватної військової компанії “Вагнер” в окупації Криму та у бойових діях на сході України (2014–2015). (Ред. А. Киридон). *Війна Росії проти України (лютий 2014 – лютий 2024 рр.)*. Стратегії репрезентації. К. : ДНУ «Енциклопедичне вид-во», с. 65–72.

Опублікована база даних ідентифікації російських військ на Донбасі (ВІДЕО). (2016). URL: <https://tinyurl.com/3h52zvuu> [дата зверн.: 19.04.2026].

Павлюк, О. О. (2026). Формування військових структур самопроголошених “ДНР” і “ЛНР”: роль і цілі Російської Федерації. *Воєнна історія України: історична ретроспектива : Збірник матеріалів науково-практичного семінару*. Київ, Україна, 26 грудня 2025 р. Київ : НУОУ, с. 61–66.

Петришин, Г. (2025). Інформаційна війна Росії проти України: еволюція основних засобів, методів та динаміка наративів. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. Вип. 1 (77), с. 117–128. [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1\(77\)-17](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1(77)-17)

Постановление Совета Федерации Федерального Собрания Российской Федерации от 22.02.2022 № 35-СФ «Об использовании Вооруженных Сил Российской Федерации за пределами территории Российской Федерации». (2022). URL: <https://tinyurl.com/3ea7amzh> [дата зверн.: 24.04.2026].

Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків» : Постанова Верховної Ради України від 21 квітня 2015 р. №337-VIII. (2015). *Відомості Верховної Ради України*. № 22. Ст. 153.

Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей : Закон України від 16 вересня 2014 р. № 1680-VII. (2014). *Відомості Верховної Ради України*. № 45. Ст. 2043.

Про створення необхідних умов для мирного врегулювання ситуації в окремих районах Донецької та Луганської областей : Закон України від 6 жовтня 2017 р. № 2167-VIII. (2017). *Відомості Верховної Ради України*. № 40–41. Ст. 384.

Роковини Дебальцева: Генштаб видав аналіз головної битви 2015-го. (2016). URL: <https://tinyurl.com/ms5xcmk> [дата зверн.: 23.04.2026].

Руснак, І. (заг. ред.). (2017). *Біла книга антитерористичної операції на Сході України (2014–2016)*. К. : НУОУ імені Івана Черняхівського, 162 с.

«Русская весна» в документах. Какие акты приняла Донецкая народная республика. (2014). URL: <https://tinyurl.com/82kskv9d> [дата зверн.: 18.04.2026].

Рябих, В. (2021). Події довкола Дебальцевого кризис призму часу – інтерв’ю з Олександром Сирським. URL: <https://tinyurl.com/bdfwf8ty> [дата зверн.: 09.04.2026].

Сиротенко, А. М. (заг. ред.). (2020). *Воєнні аспекти протидії “гібридній” агресії: досвід України*. К. : НУОУ імені Івана Черняхівського, 176 с.

Стек, Л. (2019). «Втеча» військових з армії, Іловайськ, Керченська криза. Інтерв’ю начальника Генштабу. URL: <https://tinyurl.com/mf6pzzbr> [дата зверн.: 18.04.2026].

Стецюк, О. В. (2023). Інструменти гібридної війни в контексті збройної російської агресії проти України. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття : тези доповідей учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Харків, Україна, 24 листопада 2023 р. Харків : НДППСН, с. 12–15.

Указ Президента Российской Федерации от 21.02.2022 г. № 71 «О признании Донецкой Народной Республики». (2022). URL: <https://tinyurl.com/3есуцувј> [дата зверн.: 10.05.2026].

Указ Президента Российской Федерации от 21.02.2022 г. № 72 «О признании Луганской Народной Республики». (2022). URL: <https://tinyurl.com/mrywne76> [дата зверн.: 10.05.2026].

Флурі, Ф. & Бадрак, В. (2017). *Безпекові аспекти політичної децентралізації в Україні: Бачення, реалії та можливі наслідки*. Женева–Київ : ЦДАКР, 56 с.

Черниш, В. & Вороніна, В. (2020). *Огляд поточної ситуації збройного конфлікту на сході України та контекст окремих його проявів і наслідків: аналітичний звіт*. К. : Академія Фольке Бернадотта, Центр безпекових досліджень “СЕНСС”, 172 с.

Шинкаренко, О. Є. (2014). Референдуми в Криму та на Донбасі як спроба легітимації підходів до перегляду територіального устрою України. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. Вип. 8, с. 155–161.

Ястребова, В. А. (2024). Фінансово-економічні системи квазідержавних утворень на пострадянському просторі. *Актуальні проблеми політики*. Вип. 74, с. 129–141. <https://doi.org/10.32782/app.v74.2024.17>

“Я нажал спусковой крючок войны”. В 2014 году Стрелков попытался захватить Донбасс – теперь его арестовали за критику Путина. “Медуза” рассказывает, как так вышло. (2023). URL: <https://tinyurl.com/2t2b5fhz> [дата зверн.: 14.04.2026].

REFERENCES

Androshchuk, O. V. (2021). Debaltsevska operatsiia 2015. [Debaltseve operation 2015]. (Red. V. A. Smolii). *Entsyklopediia istorii Ukrainy* (Dod. tom. Kn. 1). K. : “Naukova dumka”, s 191–195. [in Ukrainian].

Anichkin, E. S. (2023). Sistemy zakonodatelstva Doneckoj Narodnoj Respubliki i Luganskoj Narodnoj Respubliki ot samoprovozglasheniya do prinyatiya v Rossijskuyu Federaciju: etapy i osnovnye cherty razvitiya [The legislative systems of the Donetsk People’s Republic and the Lugansk People’s Republic from self-proclamation to admission to the Russian Federation: stages and main features of development]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*. № 494, s. 187–197. [in Russian].

Anichkin, E. S., Mankovskij, I. Yu. & Kolpakova, Yu. I. (2023). Stanovlenie i razvitie vysshih organov gosudarstvennoj vlasti Doneckoj Narodnoj Respubliki i Luganskoj Narodnoj Respubliki ot samoprovozglasheniya do prinyatiya v Rossijskuyu Federaciju. [Formation and development of the highest bodies of state power of the Donetsk People’s Republic and the Lugansk People’s Republic from self-proclamation to admission to the Russian Federation]. *Law Enforcement Review*. Т. 7. № 3, s. 45–54. [in Russian].

Barovska, A. (ed.). (2016). *Informatsiini vyklyky hibrydnoi viiny: kontent, kanaly, mekhanizmy protydivii* [Information challenges of hybrid warfare: content, channels, countermeasures]. K. : NISD, 109 s. [in Ukrainian].

Benchuk, V. & Trofymovych, V. (2021). Tekhnolohiia hibrydnoi viiny Rosii proty Ukrainy (na prykladi Donechchyny) [Russia’s hybrid war technology against Ukraine (using the example of Donetsk region)]. *Viiskovo-naukovyi visnyk*. Vyp. 36, s. 3–26. <https://doi.org/10.33577/2313-5603.36.2021.3-26> [in Ukrainian].

Chernysh, V. & Voronina, V. (2020). *Ohliad potочної sytuatsii zbroinoho konfliktu na skhodi Ukrainy ta kontekst okremykh yoho proiaviv i naslidkiv: analitychnyi zvit* [Overview of the current situation of the armed conflict in eastern Ukraine and the context of its individual manifestations and consequences: analytical report]. K. : Akademiia Folke Bernadotta, Tsentr bezpekovykh doslidzhen “SENSS”, 172 s. [in Ukrainian].

Fluri, F. & Badrak, V. (2017). *Bezpekovi aspekty politychnoi detsentralizatsii v Ukraini: Bachennia, realii ta mozhlivi naslidky* [Security Aspects of Political Decentralization in Ukraine: Vision, Realities, and Possible Consequences]. Zheneva–Kyiv : TsDAKR, 56 s. [in Ukrainian].

Gosudarstvennye akty LNR. (2014). [State acts of the LPR]. URL: <https://lugansk-ig-ua.livejournal.com/177285.html> [Accessed: 29.03.2026]. [in Russian].

Horbulin, V. P. (ed.). (2017). *Svitova hibrydna viina: ukrainskyi front* [Global Hybrid War: Ukrainian Fron]. K. : NISD, 496 s. [in Ukrainian].

Hrabska, A. (2014). YeS zasudyv druhyi rosiiskyi “humanitarnyi konvoi” [EU condemns second Russian “humanitarian convoy”]. URL: <https://tinyurl.com/2b9km547> [Accessed: 04.04.2026]. [in Ukrainian].

Ilovaisk. 10 rokiv. Symvol “pidstupnosti ta virolomnosti” Rosii: fakty. (2024). [Ilovaisk. 10 years. A symbol of Russia’s “cunning and treachery”: the facts]. URL: <https://tinyurl.com/5n95zc4e> [Accessed: 20.04.2026]. [in Ukrainian].

Kofman, M., Migacheva, K., Nichiporuk, B., Radin, A., Tkacheva, O. & Oberholtzer, J. (2017). *Lessons from Russia’s Operations in Crimea and Eastern Ukraine*. CA: RAND Corporation, 128 p. [in English].

Kompleks mer po vypolneniyu Minskih soglashenij, soglasovannyj Tryohstoronnej kontaktnoj gruppoj na sammite v Minske 12 fevralya 2015. (2015). [A set of measures for the implementation of the Minsk agreements, agreed upon by the Trilateral Contact Group at the summit in Minsk on February 12, 2015]. URL: <https://www.osce.org/ru/node/140156> [Accessed: 17.04.2026]. [in Russian].

Kotylevskiy, O. O. (2024). Zakhody Rosiiskoi Federatsii z pidryvu derzhavnogo suverenitetu Ukrainy naperedodni shyrokomasshtabnoho vtornnennia 24 liutoho 2022 roku [Russian Federation's measures to undermine Ukraine's state sovereignty on the eve of a large-scale invasion on February 24, 2022]. *Voienna istoriia Ukrainy: istorychna retrospektyva : Zbirnyk materialiv mizhvuzivskoho naukovo-praktychnoho seminaru*. Kyiv, Ukraina, 31 zhovtnia 2024 r. Kyiv : NUOU, s. 74–77. [in Ukrainian].

Koval, M. V. (ed.). (2023). *Pryvatna viiskova kompaniia "Vahner": vid stvorennia do sohodennia* [Private military company "Wagner": from creation to the present]. K. : NUOU, 136 s. [in Ukrainian].

Kucherenko, M. (2024). Vid Minska do Stambula. Chy vyvchyla Ukraina urok Minskoho protokolu shchodo perehovoriv iz Rosiieiu. [From Minsk to Istanbul. Has Ukraine learned the lesson of the Minsk Protocol regarding negotiations with Russia]. URL: <https://tinyurl.com/4e85zywb> [Accessed: 08.05.2026]. [in Ukrainian].

Kuzo, T. (2018). *Viina Putina proty Ukrainy. Revoliutsiia, natsionalizm i kryminalitet* [Putin's War Against Ukraine: Revolution, Nationalism, and Criminality]: per. z anh. A. Pavlyshyna. K. : Dukh i Litera, 560 s. [in Ukrainian].

Memorandum ob ispolnenii polozhenij Protokola po itogam konsultacij Trehstoronnej kontaktnoj grupy otositelno shagov, napravlenykh na implementatsiyu Mirnogo plana Prezidenta Ukrainy P. Poroshenko i iniciativ Prezidenta Rossii V. Putina ot 19 sentyabrya 2014 goda. (2014). [Memorandum on the implementation of the provisions of the Protocol following the consultations of the Trilateral Contact Group regarding steps aimed at implementing the Peace Plan of the President of Ukraine P. Poroshenko and the initiatives of the President of Russia V. Putin of September 19, 2014]. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/1/123807.pdf> [Accessed: 10.05.2026]. [in Russian].

Onyshchuk, O. S. (2024). Uchast pryvatnoi viiskovoi kompanii "Vahner" v okupatsii Krymu ta u boiovykh diiakh na skhodi Ukrainy (2014–2015) [Participation of the private military company "Wagner" in the occupation of Crimea and in hostilities in eastern Ukraine (2014–2015)]. (Red. A. Kyrydon). *Viina Rosii proty Ukrainy (liutyi 2014 – liutyi 2024 rr.). Stratehii reprezentatsii*. K. : DNU «Entsyklopedychne vyd-vo», s. 65–72. [in Ukrainian].

Opublikovana baza danykh identyfikatsii rosiiskyykh viisk na Donbasi (VIDEO). (2016). [Database identifying Russian troops in Donbas published (VIDEO)]. URL: <https://tinyurl.com/3h52zvyy> [Accessed: 19.04.2026]. [in Ukrainian].

Pavliuk, O. O. (2026). Formuvannia viiskovykh struktur samoproholoshenykh "DNR" i "LNR": rol i tsili Rosiiskoi Federatsii [Formation of military structures of the self-proclaimed "DPR" and "LPR": the role and goals of the Russian Federation]. *Voienna istoriia Ukrainy: istorychna retrospektyva : Zbirnyk materialiv naukovo-praktychnoho seminaru*. Kyiv, Ukraina, 26 hrudnia 2025 r. Kyiv : NUOU, s. 61–66. [in Ukrainian].

Petryshyn, H. (2025). Informatsiina viina Rosii proty Ukrainy: evoliutsiia osnovnykh zasobiv, metodiv ta dynamika naratyviv [Russia's Information War Against Ukraine: Evolution of Key Tools, Methods, and Narrative Dynamics]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi akademii upravlinnia personalom. Politychni nauky ta publichne upravlinnia*. Vyp. 1 (77), s. 117–128. [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1\(77\)-17](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1(77)-17) [in Ukrainian].

Postanovlenie Soveta Federatsii Federal'nogo Sobraniya Rossijskoj Federatsii ot 22.02.2022 № 35-SF «Ob ispol'zovanii Vooruzhennykh Sil Rossijskoj Federatsii za predelami territorii Rossijskoj Federatsii». (2022). [Resolution of the Federation Council of the Federal Assembly of the Russian Federation of February 22, 2022 No. 35-SF "On the Use of the Armed Forces of the Russian Federation Outside the Territory of the Russian Federation"] URL: <https://tinyurl.com/3ea7amzh> [Accessed: 14.05.2026]. [in Russian].

Pro osoblyvyi poriadok mistsevoho samovriaduvannia v okremykh raionakh Donetskoi ta Luhanskoj oblasti [On the special procedure for local self-government in certain areas of Donetsk and Luhansk regions] : Zakon Ukrainy vid 16 veresnia 2014 r. № 1680-VII. (2014). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 45. Art. 2043. [in Ukrainian].

Pro stvorennia neobkhidnykh umov dlia myrnoho vrehuliuvannia sytuatsii v okremykh raionakh Donetskoi ta Luhanskoj oblasti [On the creation of the necessary conditions for a peaceful resolution of the situation in certain areas of the Donetsk and Luhansk regions] : Zakon Ukrainy vid 6 zhovtnia 2017 r. № 2167-VIII. (2017). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 40–41. Art. 384. [in Ukrainian].

Pro Zaiavu Verkhovnoi Rady Ukrainy “Pro vidsich zbroinii ahresii Rosiiskoi Federatsii ta podolannia yii naslidkiv” [On the Statement of the Verkhovna Rada of Ukraine “On Repelling the Armed Aggression of the Russian Federation and Overcoming Its Consequences”] : Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 21 kvitnia 2015 r. №337-VIII. (2015). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 22. Art. 153. [in Ukrainian].

Rącz, A. (2015). *Russia’s Hybrid War in Ukraine: Breaking the Enemy’s Ability to Resist*. Helsinki : The Finnish Institute of International Affairs, 104 p. [in English].

Riabykh, V. (2021). Podii dovkola Debaltsevoho kriz pryzmu chasu – interviu z Oleksandrom Syrskym [Events around Debaltseve through the prism of time – interview with Oleksandr Syrsky]. URL: <https://tinyurl.com/bdfwf8ty> [Accessed: 09.04.2026]. [in Ukrainian].

Rokovyny Debaltseva: Henshtab vydav analiz holovnoi bytvy 2015-ho. (2016). [Debaltseve anniversary: General Staff publishes analysis of the main battle of 2015]. URL: <https://tinyurl.com/ms5xcmk> [Accessed: 23.04.2026]. [in Ukrainian].

Rusnak, I. (ed.). (2017). *Bila knyha antyterorystychnoi operatsii na Ckhodi Ukrainy (2014–2016)* [The White Book of the Anti-Terrorist Operation in the East of Ukraine in 2014–2016]. K. : NUOU imeni Ivana Cherniakhovskoho, 162 s. [in Ukrainian].

“Russkaya vesna” v dokumentah. Kakie akty prinyala Doneckaya narodnaya respublika. (2014). [The “Russian Spring” in Documents: What Acts Did the Donetsk People’s Republic Adopt?]. URL: <https://tinyurl.com/82kskv9d> [Accessed: 18.04.2026]. [in Russian].

Shynkarenko, O. Ye. (2014). Referendумы v Krymu ta na Donbasi yak sproba lehytymatsii pidkhodiv do perehliadu terytorialnoho ustroiu Ukrainy [Referendums in Crimea and Donbas as an attempt to legitimize approaches to revising the territorial structure of Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii sotsiologichna*. Vyp. 8, s. 155–161. [in Ukrainian].

Stek, L. (2019). “Vtecha” viiskovykh z armii, Ilovaisk, Kerchenska kryza. Interviu nachalnyka Henshtabu [“Escape” of soldiers from the army, Ilovaisk, Kerch crisis. Interview with the Chief of the General Staff]. URL: <https://tinyurl.com/mf6pzzbp> [Accessed: 18.04.2026]. [in Ukrainian].

Stetsiuk, O. V. (2023). Instrumenty hibrydnoi viiny v konteksti zbroinoi rosiiskoi ahresii proty Ukrainy [Tools of hybrid warfare in the context of Russian armed aggression against Ukraine]. *Teoretychni pytannia yurysprudentsii i problemy pravozastosuvannia: vyklyky XXI stolittia : Tezy dopovidei uchasyukiv VIII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Kharkiv, Ukraina, 24 lystopada 2023 r. Kharkiv : NDIPPSN, s. 12–15. [in Ukrainian].

Syrotenko, A. M. (ed.). (2020). *Voienni aspekty protydii “hibrydnoi” ahresii: dosvid Ukrainy* [Military Aspects of Countering Hybrid Aggression: Ukrainian Experience]. K. : NUOU imeni Ivana Cherniakhovskoho, 176 s. [in Ukrainian].

Ukaz Prezidenta Rossijskoj Federacii ot 21.02.2022 g. №71 «O priznanii Doneckoj Narodnoj Respubliki». (2022). [Decree of the President of the Russian Federation of February 21, 2022 No. 71 “On the recognition of the Donetsk People’s Republic”]. URL: <https://tinyurl.com/3ecyuvuj> [Accessed: 10.05.2026]. [in Russian].

Ukaz Prezidenta Rossijskoj Federacii ot 21.02.2022 g. №72 «O priznanii Luganskoj Narodnoj Respubliki». (2022). [Decree of the President of the Russian Federation of February 21, 2022 No. 72 “On the recognition of the Luhansk People’s Republic”]. URL: <https://tinyurl.com/mrywne76> [Accessed: 10.05.2026]. [in Russian].

Yastrebova, V. A. (2024). Finansovo-ekonomichni systemy kvaziderzhavnykh utvoren na postradianskomu prostori [Financial and economic systems of quasi-state entities in the post-Soviet space]. *Aktualni problemy polityky*. Vyp. 74, s. 129–141. <https://doi.org/10.32782/app.v74.2024.17> [in Ukrainian].

“Ya nazhal spuskovoj kryuchok vojny”. V 2014 godu Strelkov popytalsya zahvatit Donbass – teper ego arestovali za kritiku Putina. “Meduza” rasskazyvaet, kak tak vyshlo. (2023). [“I pulled the trigger of war”. In 2014, Strelkov attempted to seize Donbas – now he’s been arrested for criticizing Putin. Meduza explains how it happened]. Meduza. URL: <https://tinyurl.com/2t2b5fhz> [Accessed: 14.04.2026]. [in Russian].

Yevropeiskyi sud z prav liudyny vyznav datu pochatku kontroliu RF na okupovanomu Donbasi. (2023). [The European Court of Human Rights recognized the date of the beginning of Russian control over the occupied Donbas]. URL: <https://tinyurl.com/295vn54s> [Accessed: 14.04.2026]. [in Ukrainian].

Oleksandr PAVLIUK

*The National Defence University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6520-0797>

Oleh KOTYLEVSKYI

*Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy
(Lviv, Ukraine)*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1135-566X>

TRANSFORMATION OF THE MECHANISMS OF INITIATING AND WAGING THE RUSSIAN FEDERATION'S WAR IN EASTERN UKRAINE (2014–2022)

The article examines the transformation of the mechanisms employed by the Russian Federation to initiate and wage war in Eastern Ukraine between 2014 and 2022. Based on an analysis of scholarly publications, open-source materials, legal and regulatory documents, analytical reports, and factual evidence, the study provides a comprehensive assessment of the evolution of the political, information, diplomatic, legal, economic, and military mechanisms of Russian aggression against Ukraine.

The study establishes that, during the initial stage of the conflict, the Russian Federation employed a complex set of destabilization mechanisms aimed at undermining Ukraine's system of public administration, provoking separatist movements, forming illegal armed groups, and creating conditions for covert external intervention. The findings demonstrate that information and propaganda mechanisms played a significant role in initiating the war by legitimizing Russian aggression, discrediting the Ukrainian government, and promoting the perception of the conflict as an "internal Ukrainian confrontation."

The study further determines that, in 2014–2015, the Russian Federation combined the use of irregular armed formations, special-purpose units, mercenaries, and local collaborationist structures with the covert deployment of regular military forces, thereby facilitating the conduct of a so-called hybrid war. Subsequently, the mechanisms of warfare underwent a gradual transformation, evolving from predominantly covert forms of aggression to the establishment of Russian-controlled occupation administrations, the integration of temporarily occupied territories into Russia's political, economic, and military sphere, and the use of the Minsk Agreements as an instrument of political pressure on Ukraine.

The study substantiates that, throughout 2014–2022, the mechanisms of Russian aggression continuously adapted to changes in the military-political situation, international responses, and the outcomes of military operations. The principal trends in this transformation are identified, including the shift from covert to more overt forms of aggression, the strengthening of interconnections among political, information, diplomatic, legal, economic, and military mechanisms, the institutionalization of Russian control over temporarily occupied territories, and the gradual transformation of local hybrid war mechanisms into instruments for preparing a large-scale interstate war. It is further established that the experience gained during the war in Eastern Ukraine served as a foundation for the Russian Federation's preparation for the full-scale invasion of Ukraine in 2022.

The article concludes that the transformation of the mechanisms employed by the Russian Federation to initiate and wage war reflected the Russian leadership's intention to integrate political, informational, economic, and military instruments into a unified system for achieving its strategic objectives with regard to Ukraine.

Keywords: *Russo-Ukrainian War, armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, war in Eastern Ukraine, hybrid war, mechanisms of warfare, "DPR", "LPR", illegal armed groups, Minsk Agreements.*

Стаття надійшла 11.05.2026

Стаття прийнята до друку 01.06.2026